

ADVIES 1602

Advies positieve identiteitsontwikkeling bij jongeren in het kader van de preventie van gewelddadige radicalisering

Datum: 2 maart 2016

Datum: 2 maart 2016

Voorzitter: Nozizwe Dube

Aanwezigen: Aernouts Fried, Baetens Jo, Daniels Hanne, De Ceulaer Niels, De Waele Bieke, Dube Nozizwe, Fort Kwinten, Seynaeve Koen, Van der Elst Derkje, Van Dinter Finn, Van Puymbroeck Jihad, Vandeghinste Nicky, Verhaeghe Isaac, Wolf Alexandra.

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 2 maart 2016, onder voorzitterschap van Nozizwe, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert met 13 stemmen voor en 1 onthouding het volgende:

1. Zorg, in geschreven én gesproken taal, mee voor een discours dat aansluit bij het integraal preventief en sensibiliserend beleid dat de Vlaamse Regering belooft te voeren. 2
2. Zorg dat alle kinderen en jongeren de nodige ruimte krijgen om hun identiteit te ontwikkelen en te uiten. 3
3. Werk aan een structurele aanpak door gelijke kansen te creëren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. 4
4. Zorg er mee voor dat politie en andere ordediensten adequaat leren omgaan met kinderen en jongeren enerzijds en met (super)diversiteit anderzijds. 5
5. Blijf eerstelijns(jeugd)werkers ondersteunen in de breedte van hun opdracht. Zorg voor continuïteit in de ondersteuning en maak het ondersteuningsaanbod voldoende bekend. 6
6. Bespaar niet op basis(jeugd)werk. Voorzie structurele middelen voor positieve identiteitsontwikkeling bij kinderen en jongeren in het algemeen, dus niet alleen in functie van preventie van gewelddadige radicalisering. 6
7. Zet via een uitgekende mediastrategie in op positieve beeldvorming van kinderen en jongeren in de samenleving. Laat kinderen en jongeren hier zelf actief aan bijdragen. 7
8. Werk aan handvatten om op een pedagogisch adequate manier te reageren op online en offline haatboodschappen:
 - Maak extra middelen vrij om de methodiek van “No hate speech” verder uit te werken en ingang te doen vinden in de samenleving.
 - Investeer in onderzoek naar mogelijke online interventies om gewelddadige radicalisering tegen te gaan. 8
9. Betrek kinderen en jongeren zelf in de totstandkoming van beleid over de preventie van gewelddadige radicalisering. 8
10. Wees transparant over de totstandkoming, uitvoering, evaluatie en aangewende middelen van dit Actieplan. Breng de Vlaamse Jeugd Raad op de hoogte van de vorderingen. 8

1 Situering

In het huidige maatschappelijke debat is er veel aandacht voor 'gewelddadige radicalisering'. Dit kwam terug bovenaan de agenda naar aanleiding van de Syriëstrijders die vanuit België vertrokken en nog recenter, als gevolg van terroristische aanslagen in Europa.

In het licht hiervan keurde de Vlaamse Regering in april 2015 het 'Actieplan ter preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme'¹ (verder Actieplan genoemd) goed. Ook lanceerde ze in de zomer van 2015 een projectoproep 'Positieve identiteitsontwikkeling bij jongeren in het kader van de preventie van radicalisering'² (verder Projectoproep genoemd). De acht geselecteerde projecten³ zijn recent bekend gemaakt.

Tot onze spijt ontvingen wij bij de Vlaamse Jeugdraad geen officiële adviesvraag bij de totstandkoming van het Actieplan. Wel nodigde het kabinet van de minister van Jeugd de Vlaamse Jeugdraad samen met De Ambrassade uit voor een gesprek.. En consulteerde het kabinet tijdens een parlementaire hoorzitting enkele jeugdorganisaties (waaronder Uit de Marge, ROJM) vanuit hun specifieke expertise met kwetsbare doelgroepen .

De Vlaamse Jeugdraad wil op eigen initiatief en vanuit een maatschappelijke betrokkenheid op kinderen, jongeren en hun organisaties alsnog enkele adviespunten naar voor schuiven, in reactie op zowel het Actieplan als de Projectoproep. Een ad hoc werkgroep binnen de Vlaamse Jeugdraad is op basis van studiemateriaal en gesprekken met enkele experts tot dit advies gekomen.

De Vlaamse Jeugdraad hoopt op die manier toch nog een constructieve bijdrage te leveren aan het debat omtrent gewelddadige radicalisering van jongeren. Een debat dat over hen, maar al te vaak zonder hen, wordt gevoerd.

2 Advies

2.1 Een discours dat culturalisering en stigmatisering tegen gaat

Zorg, in geschreven én gesproken taal, mee voor een discours dat aansluit bij het integraal preventief en sensibiliserend beleid dat de Vlaamse Regering belooft te voeren.

De Vlaamse Jeugdraad liet eerder al weten dat ze positief staat tegenover het voorstel van de Vlaamse Regering om gewelddadige radicalisering aan te pakken en daarbij te focussen op positieve identiteitsontwikkeling. Dat de regering positieve beeldvorming naar voor schuift als remedie tegen een klimaat van angst en verdere polarisering van onze samenleving, is een goede zaak. Maar wij betreuren dat dit idee niet verder wordt doorgetrokken in het discours vanuit het beleid en beleidsmakers zelf. We stellen bijvoorbeeld met verontwaardiging vast dat uitspraken zoals 'Molenbeek uitkuisen', gedaan door federaal minister Jambon, aanvaardbaar lijken. Ook de Vlaamse Regering reageert hier amper op. De Vlaamse Jeugdraad wil geen problemen ontkennen, maar vindt dat niemand gebaat is met stigmatisering. We willen de Vlaamse Regering erop wijzen dat dergelijk discours haaks staat op het door haar gewenste beleid.

¹ <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2014-2015/g317-1.pdf>

² http://www.integratiebeleid.be/sites/default/files/bestanden/Projectoproep_positieve_identiteitsontwikkeling_2015.pdf

³ <http://www.sociaalcultureel.be/nieuws-jeugd2015/020.aspx>

De term 'radicalisering' blijft voor de Vlaamse Jeugdraad problematisch. In het huidige discours is sprake van begripsverwarring. Radicalisering wordt vaak gelijkgesteld met extremisme en soms zelfs terrorisme, terwijl er wezenlijke verschillen zijn. Dat kaarten onder andere ook Benyaich⁴ of Motief vzw⁵ aan. We zijn blij dat de Projectoproep het hebben van radicale ideeën op zich niet problematisch noemt, omdat dit eigen is aan jong zijn en een motor van positieve maatschappelijke verandering kan betekenen. Denk bijvoorbeeld aan jongeren die radicaal opkomen voor dierenrechten of het milieu of ander onrecht willen bestrijden. Zoiets getuigt van engagement. Dat willen we toch niet fnuiken? Daarom vinden we het jammer dat de terminologie in beleidsteksten en in het hele discours hieromtrent blijft gaan over 'preventie van radicalisering'. De Vlaamse Jeugdraad gelooft namelijk dat radicalisering pas een probleem wordt wanneer men niet meer vatbaar is voor enige nuance (extremisme dus) en dit leidt tot een bereidheid om anderen en de samenleving schade toe te brengen. De Vlaamse Jeugdraad wil dat er consequent gesproken wordt over 'gewelddadige radicalisering'.

Maar nog meer dan het taalgebruik, betreuren wij bij de Vlaamse Jeugdraad de eenzijdige focus op één vorm van gewelddadige radicalisering, namelijk die van moslims. **Deze verregaande culturalisering draagt weinig positiefs bij in een maatschappelijke context waarin over moslims en islam al stereotiep en eenzijdig negatief bericht wordt.**

2.2 Ruimte voor positieve identiteitsontwikkeling

In het Actieplan leest de Vlaamse Jeugdraad dat de Vlaamse Regering niet de intentie heeft gewelddadige radicalisering te culturaliseren, omdat een radicaliseringsproces vanuit welke ideologie ook (rechts-extremisme, dierenrechtenactivisme, links radicalisme, ...) dezelfde mechanismen volgt. We vangen zo bijvoorbeeld ook heel wat signalen op over agressief geladen uitingen ten aanzien van mensen met een migratieachtergrond, vaak vanuit kinderen en jongeren in lagere sociaal-economische positie. Dit mag niet stiefmoederlijk behandeld worden en de erkenning hiervan is van cruciaal belang, wil men polarisering tegen gaan. Het is belangrijk dat er bij alle kinderen en jongeren wordt gewerkt aan positieve identiteitsontwikkeling en dat de voedingsbodem (armoede, sociale uitsluiting, ontbreken van toekomstperspectief, etc.) van eender welke gewelddadige radicalisering wordt aangepakt.

Zorg dat alle kinderen en jongeren de nodige ruimte krijgen om hun identiteit te ontwikkelen en te uiten.

De Vlaamse Jeugdraad verwacht van de Vlaamse Regering dat deze voluit inzet op het creëren van een maatschappij waarin ieder kind en iedere jongere zich thuis voelt en erbij hoort. We zijn blij dat het beleid het brede perspectief van positieve identiteitsontwikkeling van kinderen en jongeren hanteert. We hopen dan ook dat kinderen en jongeren de nodige ruimte krijgen om alle deelaspecten van hun identiteit te ontwikkelen en te uiten. Ook in de publieke ruimte en in andere levensdomeinen waar kinderen en jongeren zich bewegen, met extra nadruk op de school. Het beleid en de samenleving leggen specifieke focus op de 'radicalisering van moslimjongeren' en dat beperkt jonge, opgroeiende moslims in de ontwikkeling en uiting van hun identiteit, waarvan godsdienstbeleving deel uitmaakt. De jeugdraad vraagt daarom om het openlijk dragen van 'symbolen', hetzij vanuit religieuze motieven (een kruisteken of een hoofddoek⁶ bijvoorbeeld), hetzij vanuit andere motieven (bv. subculturen zoals punkers) te deproblematiseren in plaats van te problematiseren. Mag verschil nog zichtbaar zijn?

⁴ Benyaich, B. (2015) #Radicalisme #extremisme #terrorisme. Van Halewyck: Leuven.

⁵ http://www.motief.org/phocadownload/pedagogischefocusradicalisering_motief.pdf

⁶ In 2009 schreef de Vlaamse Jeugdraad reeds een advies over hoofddoeken op school:

https://vlaamsejeugdraad.be/sites/default/files/advies/advies_0915_hoofddoeken_op_school.pdf

2.3 Een beleid dat inzet op anti-discriminatie en de bestrijding van maatschappelijke uitsluiting

In het Actieplan staat dat preventie en repressie hand in hand gaan. Voor ons is het belangrijk dat er wel een duidelijk onderscheid blijft bestaan tussen deze twee. Het is cruciaal dat acties focussen op de individuele weerbaarheid van jongeren (bv. doelstelling 8 in het Actieplan), zeker wat betreft jongeren die zich in risicosituaties bevinden. We benadrukken dat jongeren het meest gebaat zijn bij maatwerk dat hen vanuit een positieve ingesteldheid benadert en toekomstperspectieven opent in plaats van sluit.

Preventie mag in geen geval pre-pressie zijn. We volgen het advies dat het Kinderrechtencommissariaat⁷ ongeveer een jaar geleden schreef. Wenselijke preventie betekent voor de Jeugdraad: de voedingsbodem van gewelddadige radicalisering aanpakken: discriminatie, maatschappelijke uitsluiting, het gevoel van uitzichtloosheid, racisme. **De Vlaamse Jeugdraad is geen voorstander van een apart 'deradicaliseringsbeleid', maar gelooft sterk in het structureel wegwerken van belangrijke ongelijkheden in onze samenleving als beste en meest wenselijke preventie is.**

Werk aan een structurele aanpak door gelijke kansen te creëren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.

De Vlaamse Jeugdraad vraagt de Vlaamse Regering om meer inspanningen te leveren om discriminatie en racisme aan te pakken. De Kinderrechtencoalitie werkte in 2015 een publicatie uit rond de effecten van discriminatie en racisme op kinderen⁸. Deze effecten zijn zeer ernstig en worden nog te vaak onderschat in onze samenleving. Het gaat om gevoelens van minderwaardigheid, het internaliseren van vooroordelen ('het zal wel aan mij liggen...'), constante stress, trauma's en depressie. Gezien de grove inbreuk die discriminatie vormt op kinderrechten, vraagt de Kinderrechtencoalitie met grote urgentie dat alle bevoegde overheden het probleem in zijn totale omvang erkennen en er een adequaat beleid rond ontwikkelen.

Als structurele aanpak van ongelijkheden denkt de Vlaamse Jeugdraad in de eerste plaats aan meer inspanningen op gebied van onderwijs en werkgelegenheid, zoals we duidelijk in de uitgangspunten van het Actieplan kunnen lezen. Het Actieplan bevat al een aantal acties rond onderwijs (actie 2.2), jeugdhulp (actie 2.3) en werk (actie 2.4). Maar ook hier willen we opnieuw het **belang van een goed basisaanbod benadrukken, en niet enkel het curatieve aspect.**

De Vlaamse Jeugdraad is blij te lezen dat de uitgangspunten van het Actieplan de bestrijding van ongekwalificeerde uitstroom in het onderwijs opnemen. De Vlaamse Jeugdraad pleit daarbij expliciet voor **onderwijs dat uitgaat van de talenten van kinderen en jongeren en gericht is op competentieontwikkeling.** We vinden ook aandacht voor de ontwikkeling van **interlevensbeschouwelijke competenties** (actie 6.2 en 6.3) belangrijk. Onderwijs heeft volgens ons een zeer belangrijke opdracht: pluralisme hanteren als uitgangspunt. Het vak geschiedenis zou bijvoorbeeld een meer pluralistische benadering kunnen krijgen. Enerzijds door ook geschiedenis vanuit andere culturen aan bod te laten komen; anderzijds door geschiedenis vanuit verschillende perspectieven te bekijken in plaats van hoofdzakelijk vanuit

⁷http://www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/2014_2015_15_advies_minderjarigen_en_radicalisering_voluit_voor_mensen_echtenperspectief.pdf

⁸

http://kinderrechtencoalitie.be/sites/default/files/wysiwyg/Kinderrechtenfora/kinderrechtenforum_nr_11_het_zal_wel_aan_mij_liggen_omgaan_met_de_effecten_van_discriminatie_en_racisme_op_kinderen.pdf

een monoculturele blik te blijven vertrekken. We benadrukken nogmaals het belang van sterke maatschappelijke en politieke vorming op school, zoals we al langer bepleiten in ons advies hieromtrent (Advies 1304)⁹.

Daarentegen las de Vlaamse Jeugdraad met verbazing dat werkgelegenheid wel in de acties van het Actieplan, maar niet in de uitgangspunten daarvan is opgenomen. Voor de Vlaamse Jeugdraad is de aandacht voor werkgelegenheid noodzakelijk. We roepen de Vlaamse Regering daarbij op werk te maken van gelijke kansen op de arbeidsmarkt. **De actiepunten in het Actieplan hebben grotendeels een individuele, curatieve insteek. De Jeugdraad pleit voor een algemeen, inclusief arbeidsmarktbeleid. We denken concreet aan de invoering van praktijktesten**, zoals we al aangaven in ons advies omtrent jongerenrechten¹⁰, meer bepaald over het recht op non-discriminatie van jongeren bij sollicitaties (Advies 1504, 2.3.3.). Ook in ons advies 'Sociale inclusie in onderwijs en werk'¹¹ halen we dit aan (Advies 1402).

Zorg er mee voor dat politie en andere ordediensten adequaat leren omgaan met kinderen en jongeren enerzijds en met (super)diversiteit anderzijds.

De Vlaamse Jeugdraad maakt zich ernstig zorgen over enkele voorvallen van 'ethnic profiling' in Antwerpen, Kortrijk, Brussel... Niet alleen bij kinderen en jongeren met een migratieachtergrond, maar ook bij volwassenen. We roepen de Vlaamse Regering op om de bevoegde lokale en federale overheden hierop aan te spreken. Treed op tegen ongepast geweld van politie die jongeren en volwassenen omwille van hun uiterlijk viseert en hardhandig aanpakt. Want dit heeft volgens ons enkel een averechts effect. De Vlaamse Jeugdraad gelooft dat de Regering de volgende acties kan aanwenden, met speciale nadruk op de lokale politie:

- Organiseer verplichte opleidingsonderdelen voor politie en andere ordediensten omtrent het omgaan met kinderen en jongeren (kennis van de ontwikkeling van kinderen en jongeren, communiceren met kinderen en jongeren, kennis van de grondrechten van kinderen en jongeren, etc.).
- Organiseer verplichte opleidingsonderdelen voor politie en andere ordediensten in het omgaan met (super)diversiteit. Dit moet duurzaam verankerd worden. Een eenmalige vorming is bijvoorbeeld te vrijblijvend.
- Werk aan een divers, intern personeelsbeleid zodat het politiekorps een betere afspiegeling vormt van de (lokale) samenleving.
- Neem initiatieven om een positieve relatie te stimuleren tussen politie en jongeren. Er bestaan al een aantal goede voorbeelden, bijvoorbeeld het project 'Wij(k) in verandering' van o.a. Kras Jeugdwerk in samenwerking met de politie in Antwerpen.

De Vlaamse Jeugdraad erkent dat hierrond binnen de politie al heel wat acties gevoerd zijn, getuige bijvoorbeeld het charter¹² hierover, maar wij vragen dat deze ook echt in praktijk gebracht worden.

We horen meer en meer het begrip 'community policing' opduiken of - zoals het begrip in België zijn ingang heeft gevonden - 'gemeenschapsgerichte politiezorg'¹³. We vinden het positief dat er gewerkt wordt aan een betere vertrouwensband tussen politie en burgers, aan (subjectieve) onveiligheidsgevoelens in lokale buurten, etc. Maar gemeenschapsgerichte politiezorg kán en mág de plaats niet innemen van eerstelijns(jeugd)werk, waarop nu vaak lokaal bespaard wordt.

⁹ https://vlaamsejeugdraad.be/sites/default/files/advies/1304_advies_maatschappelijke_en_politieke_vorming_op_school.pdf

¹⁰ https://vlaamsejeugdraad.be/sites/default/files/advies/1504-advies_jongerenrechten.pdf

¹¹ https://vlaamsejeugdraad.be/sites/default/files/advies/1402_advies_sociale_inclusie_in_onderwijs_werk.pdf

¹² http://www.politie.be/files/fed/files/ORG/char_div_perso_nl.pdf

¹³ http://www.jobpol.be/home/politie_politiezorg_pijlers/

2.4 Eerstelijns(jeugd)werk als belangrijke kracht

Blijf eerstelijns(jeugd)werkers ondersteunen in de breedte van hun opdracht. Zorg voor continuïteit in de ondersteuning en maak het ondersteuningsaanbod voldoende bekend.

Eerstelijnswerkers – onder wie jeugdwerkers, straathoekwerkers, opbouwwerkers, etc. – spelen een belangrijke rol in onze samenleving. Zij staan vaak het dichtst bij kinderen, jongeren, (jong)volwassenen die gevoelens van maatschappelijke uitsluiting, druk en uitzichtloosheid ervaren. Eerstelijnswerkers vervullen een vertrouwensfunctie. Discretieplicht is een belangrijke basisvoorwaarde om die vertrouwensfunctie te kunnen waarmaken. Met de toenemende focus op de preventie van gewelddadige radicalisering zien we echter dat die discretieplicht onder druk komt te staan, terwijl dit er net voor zorgt dat jongeren in gesprek blijven gaan over gevoelige thema's en dat men zo kan blijven werken aan positieve identiteitsontwikkeling. Eerstelijns(jeugd)werkers weten beter dan wie ook hoe ze het contact met jongeren in stand kunnen houden, hoe ze hun kritisch denkvermogen kunnen versterken, etc. Erken deze sterkte. Erken hun expertise. Investeer in hen in plaats van te besparen. Zeker in een snel veranderende en superdiverse samenleving die voor tal van nieuwe uitdagingen staat rond verdraagzaamheid, sociale en maatschappelijke binding, etc. is dit basiswerk cruciaal.

De Vlaamse Jeugdraad is blij in het Actieplan te lezen dat eerstelijnswerkers extra ondersteuning krijgen via expertiseontwikkeling, vorming en ontsluiting van goede praktijken (doelstelling 5). Eerstelijnswerkers beschikken zelf over veel expertise over deze materie, maar het is toch belangrijk dat ook zij weten waar ze met hun vragen terecht kunnen en de nodige ondersteuning kunnen krijgen. De Vlaamse Jeugdraad hecht belang aan de continuïteit van deze ondersteuning. We adviseren om het bestaande ondersteuningsaanbod meer kenbaar te maken, over de verschillende betrokken sectoren heen. We merken namelijk op dat de kennisverzameling, gebundeld op de website van de VVSG, weinig gekend is in verschillende sectoren, waaronder het jeugdwerk.

Bespaar niet op basis(jeugd)werk. Voorzie structurele middelen voor positieve identiteitsontwikkeling bij kinderen en jongeren in het algemeen, dus niet alleen in functie van preventie van gewelddadige radicalisering.

De Vlaamse Jeugdraad is overtuigd dat een goede werking van basisvoorzieningen in de vrijetijdruimte, zoals jeugdwerk, sport en zelforganisaties, zinvol bijdraagt aan het tegengaan van uitsluiting van kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties. Als alle jongeren zich deel voelen van deze samenleving én we de oorzaken van uitsluiting van kwetsbare jongeren aanpakken (zie 2.3), dan hebben we geen projectoproep nodig. De jeugdraad **betreurt dan dat de Regering tijdens deze legislatuur bespaart op (lokaal) jeugdwerk en de prioriteit 'maatschappelijke kwetsbaarheid' geschrapt heeft**. We behandelen dit uitvoerig in ons advies over de subsidiëring van lokale besturen¹⁴.

Via de Projectoproep maakt de Vlaamse Regering extra projectmiddelen vrij om te doen wat jeugdwerk eigenlijk al doet, namelijk werken aan positieve identiteitsontwikkeling van kinderen en jongeren. Niet omdat het moet of omdat het een streefdoel is, maar omdat het ingebakken zit in het DNA van het jeugdwerk. We vinden het bovendien jammer dat positieve identiteitsontwikkeling enkel in teken staat van 'preventie van radicalisering'. Voor ons is dit een verenging en heeft het misschien zelfs een tegengesteld effect. Projecten die in dit kader het licht zien, krijgen zo een heel andere

¹⁴ https://vlaamsejeugdraad.be/sites/default/files/advies/1502_voorontwerp_subsidies_lokale_besturen.pdf

lading mee. Hoe ervaren kinderen en jongeren dit zelf? Komt dit het vertrouwen ten goede? Hoe wordt het beleidseffect van deze projectoproep überhaupt gemeten?

De jeugdraad vraagt zich af waarom er ook werd gekozen voor bovenlokale projecten. Is het niet vooral met, voor en door kinderen en jongeren op de eerste lijn dat we het verschil kunnen maken? Uit het hoge aantal projectvoorstellen (78) blijkt een grote nood om in te spelen op deze problematiek. Een budget van € 650.000 lijkt ons ontoereikend. De Vlaamse Jeugdraad vraagt bovendien om een goede motivering te voorzien voor de niet geselecteerde projecten, zodat ook zij hiermee aan de slag kunnen. En we vragen om **extra middelen te voorzien om waardevolle projecten alsnog de kans te geven om in te zetten op positieve identiteitsontwikkeling van kinderen en jongeren in het algemeen**, niet enkel in functie van de preventie van gewelddadige radicalisering. De Vlaamse jeugdraad juicht toe dat ook andere beleidssectoren mee investeren in het categoriale beleid voor jeugd - in dit geval integratie - en wil de minister van Jeugd stimuleren om ook andere beleidssectoren aan te spreken op hun verantwoordelijkheid met betrekking tot jeugd. De Vlaamse Jeugdraad roept de Vlaamse Regering op in haar toekomstig beleid voorstellen voor dergelijke initiatieven vooral mét kinderen, jongeren en hun organisaties zelf te ontwikkelen. Ga samen voor een langdurig engagement.

2.5 Een slimme mediastrategie als algemene preventie

Zet via een uitgekiende mediastrategie in op positieve beeldvorming van kinderen en jongeren in de samenleving. Laat kinderen en jongeren hier zelf actief aan bijdragen.

De Vlaamse Jeugdraad suggereerde al eerder dat de Vlaamse Overheid een mediacampagne zou opzetten om positieve beeldvorming te concretiseren en stigmatisering weg te werken. We zijn blij te lezen dat er een mediastrategie komt om polariserende berichtgeving tegen te gaan (actie 11.2). Berichtgeving over conflicten in Syrië, Irak en andere conflicten wereldwijd gebeurt vaak te simplistisch en eenzijdig. Neem dit onderwerp zeker mee in het overleg met de VRT, gezien de grote reikwijdte van de verschillende kanalen. Van de openbare omroep. Maar spreek daarnaast ook andere media actief op deze materie aan. Er is namelijk nog een lange weg af te leggen in **niet-stereotiepe en niet-stigmatiserende representaties van groepen kinderen en jongeren in klassieke en nieuwe media, zowel in informatie- als in entertainmentprogramma's. Betrek kinderen en jongeren hier daarom zelf bij, zodat ook zij zich herkennen in wie en wat ze zien en horen en zich op die manier deel voelen van de samenleving.** De Vlaamse Jeugdraad wil ook zelf een rol spelen in het werken aan de positieve beeldvorming over kinderen en jongeren. Daarom willen we graag op de hoogte gesteld worden van de mogelijke plannen hieromtrent.

Werk aan handvatten om op een pedagogisch adequate manier te reageren op online en offline haatboodschappen:

- Maak extra middelen vrij om de methodiek van "No hate speech" verder uit te werken en ingang te doen vinden in de samenleving.
- Investeer in onderzoek naar mogelijke online interventies om gewelddadige radicalisering tegen te gaan.

De Vlaamse Jeugdraad wil dat er ruimte is voor uiteenlopende meningen in het publieke debat, zowel online als offline. Zélf als die aanleunen bij het radicale. Wanneer we er adequaat op reageren, kunnen we hier juist uit leren. Daarom vinden we het belangrijk om te werken aan handvatten voor een pedagogisch adequate manier om hierop te reageren. We geloven dat er potentieel zit in de methodiek van de No Hate-speech, als deze concreet verder wordt uitgewerkt en

hier de nodige middelen aan vast hangen. De Vlaamse Jeugdraad verneemt graag een concrete timing van plannen hieromtrent.

Uit een onderzoek over radicalisering en sociale media¹⁵ blijkt dat kinderen en jongeren enkel vatbaar zijn voor een online tegendiscours als ze zich in een zeer vroeg stadium van het proces van gewelddadige radicalisering bevinden. We moeten dus vooral op de preventieve mogelijkheden van sociale en andere online media focussen. Maar er bestaat nog te weinig onderzoek over welke interventies echt werken en welke niet, waardoor het een kwestie van trial en error blijft. Investeer daarom in bijkomend onderzoek hieromtrent.

2.6 Totstandkoming, uitvoering en evaluatie van het beleid omtrent preventie van gewelddadige radicalisering

Zoals we al eerder aanhaalden, is de Vlaamse Jeugdraad voorstander van een structureel beleid dat over de beleidsdomeinen heen vooral de voedingsbodem van gewelddadige radicalisering aanpakt (zie 2.3). De Jeugdraad staat dan ook twijfelachtig tegenover een apart beleid omtrent de preventie van gewelddadige radicalisering. Wat betreft de huidige plannen willen we ons wel uitspreken over enkele algemene modaliteiten.

Betrek kinderen en jongeren zelf in de totstandkoming van beleid over de preventie van gewelddadige radicalisering.

Het Actieplan vermeldt welke verschillende stakeholders geraadpleegd zijn bij de opmaak. De Vlaamse Jeugdraad vraagt zich sterk af in hoeverre kinderen, jongeren en hun omgeving (bv. ouders) betrokken waren en vraagt hierover duidelijke communicatie. Het debat over gewelddadige radicalisering wordt maar al te vaak boven de hoofden van kinderen en jongeren gevoerd. **Dat zorgt er mee voor dat kinderen en jongeren zich niet gehoord en dus geen deel van onze samenleving voelen, terwijl dat net gevoelens zijn die het Actieplan wil tegengaan.**

Wees transparant over de totstandkoming, uitvoering, evaluatie en aangewende middelen van dit Actieplan. Breng de Vlaamse Jeugdraad op de hoogte van de vorderingen.

Tot slot wil de Vlaamse Jeugdraad zijn bezorgdheid uiten over het gegeven dat **voor de uitvoering van het actieplan amper extra middelen voorzien zijn**. Bij heel wat acties lezen we namelijk dat ze worden uitgevoerd 'binnen de reguliere middelen'. Graag verneemt de Vlaamse Jeugdraad ten koste van welke andere acties van de betreffende organisaties, sectoren of overheidsdiensten dit gaat. Enerzijds stellen we de ons vraag of dit een vorm van besparing is, als van actoren binnen verschillende sectoren meer verwacht wordt binnen hetzelfde budget? Anderzijds zou de Vlaamse Jeugdraad het betreuren als al geplande activiteiten of bestaand aanbod vanuit verschillende sectoren verengd zouden (moeten) worden tot enkel de preventie van gewelddadige radicalisering, zoals we onder adviespunt 6 al duidelijk maakten.

Het Vlaams Platform rapporteert halfjaarlijks aan het Vlaams Parlement over de voortgang van het Actieplan. In 2018 volgt een globale evaluatie. Vanaf wanneer is dit Actieplan geslaagd volgens de regering? **Op welke manier zal deze evaluatie gebeuren?** Op basis van welke indicatoren? Worden kinderen, jongeren en hun organisaties hier wél in

¹⁵ <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=TA/00/43>

betrokken? Wanneer en waar is er ruimte voor mogelijke bijsturing? De Vlaamse Jeugd Raad wil op de hoogte gebracht worden van de vorderingen hieromtrent.